
Till: Strängnäs kommun, Miljö- och
samhällsbyggnadsnämnden

Naturskyddsföreningen
Strängnäs

Diarienummer: MSN/2023:20

Datum: 2025-10-02

Från: Naturskyddsföreningen Strängnäs

Yttrande gällande planprogram för Råcksta 2:1 "Kvarnberga", Åkers styckebruk

Hej!

Vi har tagit del av planprogrammet för Råcksta 2:1 "Kvarnberga" samt underliggande naturvärdesinventeringar och förslag på hänsynsåtgärder. Härmed lämnas följande synpunkter med fokus på ekologiska värden, skyddade arter, hydrologi och planeringsmässiga konsekvenser som vi hoppas kan ingå i planprogrammet.

Naturvärden och ekologisk känslighet

Inventeringen visar att området hyser flera naturmiljöer med höga ekologiska värden, särskilt:

- Lövskogspartier med äldre ekar och asp (klass 2)
- Brynzoner med död ved och rik flora
- Fuktiga partier med örtrik vegetation (klass 3)
- Förekomst av signalarter såsom lunglav, vårfryle och blåsippan.

Vår synpunkt: Dessa miljöer utgör viktiga livsmiljöer för biologisk mångfald och bör bevaras i sin helhet eller integreras (inte exploateras) i framtida planering.

(Numrering/omfattning av områden nedan från "Figur 1" i Bilaga 1, "A4 – Naturvärdesinventering" i planprogrammets handlingar)

Område 3 – våtmarksnära biotop

- Området har visst till påtagligt naturvärde och utgör potentiell våtmark med örtrik vegetation.
- Ingen fullständig hydrologisk analys har genomförts, trots att området sannolikt har funktion som habitat för vattenkrävande flora & fauna.
- Området omfattas av **förbud mot markavvattning**, vilket innebär att dränering eller förändring av vattenförhållanden är förbjudet utan dispens.

Vår Synpunkt: Område 3 bör undantas från exploatering, som påpekas i dokumentet om hänsyn. Det bör skyddas eller integreras som en hydrologiskt aktiv zon med minimal påverkan. En våtmarksinventering och konsekvensanalys bör genomföras innan planläggning.

Område 12 – skog med högt naturvärde

- Klassificerat som naturvärdesklass 2 med förekomst av gamla träd, tallticka, torrakor och högstubbar. Även ask (starkt hotad) samt gulsparr har påträffats.
- Observationer av **nattskärna med permanent revir** har registrerats i Artportalen, och även hasselsnok. Dessa arter är fridlysta och rödlistade (NT) och kräver ostörda, halvöppna miljöer. Om exploatering planeras inom eller nära område 12, krävs:
 - **Artbedömning enligt 4 § artskyddsförordningen**
 - **MKB (miljökonsekvensbeskrivning)** om påverkan inte kan uteslutas
 - **Samråd med Länsstyrelsen** och eventuellt dispensansökan – som sannolikt avslås om livsmiljön är funktionell
- Skagmiljön är känslig för förändrade ljusförhållanden, buller och fragmentering.

Vår Synpunkt: Område 12 bör undantas från exploatering och hanteras som skyddsvärd livsmiljö. Riktade inventeringar bör genomföras, och planprogrammet bör uppdateras med hänsyn till bl.a. artskyddsförordningen. Vi föreslår att området avsätts som naturreservat.

Brister i inventering och hänsynsdokument

Dokumentet innehåller en rad välformulerade förslag på hänsyns- och kompensationsåtgärder, baserade på tidigare naturvärdesinventeringar. Det är positivt att flera skyddsvärda strukturer lyfts fram – såsom gamla träd, högstubbar, torrakor, fruktträd och bomiljöer för fladdermöss och fåglar. Vi vill dock påpeka vad vi uppfattar som brister i detta dokument.

a) Avsaknad av riktad artinventering

- Inventeringen saknar systematisk kartläggning av fåglar, fladdermöss, svampar och lavar.
- Flera biotoper (särskilt område 12) är potentiellt mycket värdefulla för vedlevande svampar och epifytiska lavar.

Vår synpunkt: Kompletterande artinventeringar bör genomföras innan detaljplanearbete påbörjas, särskilt för fåglar, fladdermöss, svampar och lavar.

b) Ekologisk konnektivitet

- Dokumenten saknar analys av hur naturvärdesobjekten hänger ihop med omgivande landskap (även kulturmiljöer)
- Spridningsvägar för arter och funktionella gröna stråk har inte identifierats.

Vår synpunkt: Planprogrammet bör kompletteras med en analys av ekologiska samband och säkerställa gröna korridorer i planeringen.

c) Hänsynsdokumentets brister

- Hänsynsdokumentet nämner inte markavvattningsförbudet.
- Flera föreslagna åtgärder (t.ex. dagvattendammar, slyröjning) kan påverka hydrologin.
- Ingen analys av ekologisk känslighet eller potentiella våtmarksarter.
- Inga specifika åtgärder som hanterar rapporterad förekomst av nattskärra och hasselsnok.
- Åtgärder för svamp och lavar saknas helt.

Vår synpunkt: Hänsynsdokumentet bör uppdateras med juridiska förutsättningar (markavvattningsförbud) samt kompletteras med åtgärder för svamp, lavar och ekologisk funktion.

Rekommendationer inför fortsatt planarbete

- Planprogrammet bör tydligt redovisa att området omfattas av markavvattningsförbud och analysera vilka delar av planområdet som berörs.
- Undanta områden med högt naturvärde (klass 2) från exploatering, dvs områdena 3 & 12. I det fall man avser att planera för viss påverkan, måste detta föregås av en noggrann MKB och riktade/uppdaterade inventeringar såväl vår som höst.
- Bevara våtmarksnära miljöer. Notera att området berör strandskyddet för Räcksta å och omfattar skyddade nyckelbiotoper. Eventuell påverkan måste utredas noggrant.
- Genomför riktade artinventeringar för fåglar, fladdermöss, svamp och lavar; undersök habitat för groddjur, insekter och vattenberoende växter; samt genomför en ekologisk konsekvensanalys.
- Integrera ekologiska samband och gröna stråk i gestaltningsprogrammet.
- Uppdatera hänsynsdokumentet med juridiska och ekologiska aspekter som till exempel konnektivitet.

Vi uppmanar kommunen att ta ovanstående synpunkter i beaktande för att säkerställa att planeringen sker med hänsyn till biologisk mångfald, ekologiska funktioner och långsiktig hållbarhet. Särskild hänsyn bör ges till område 3 och 12, där vi starkt rekommenderar att de helt undantas från alla former av exploatering.

Med vänlig hälsning,

Styrelsen,

Naturskyddsföreningen Strängnäs